

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: invoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pan-Europa

La Haga s'a împărțit moștenirea blestată a războiului. Dela început până la sfârșit, fericiții îndrumători ai nenorocirilor Europei s'au privit chiorș și au mdrăit dușmănos. Pușin n lipsit că nu s'au luat de păr.

Iată-i însă, peste câteva zile, pe aceiași vraci încruntați ai destinelor noastre, adunați la Geneva. Lângă casanul vrăjit în care cloote viitorul Europei, fața li-s'a schimbat ca prin farmec. Privirile lor radioase se îmbrățișează cu multă duioșie în mirajul Europei de mâine. Cu gesturi de mag, Briand schițează contururile lumii noi. Se aprinde și glasul lui Stresemann vorbind de federalizarea economică a Europei. Aplaudă furtunos toți delegații celor 27 țări, în ochii cărora icoana Pan-Europei ia de pe acum forme concrete.

Fără îndoială, greutăți formidabile stau încă în calea marelui gând. Europa, cu tradițiile ei milenare, nu poate fi federalizată după model american, posibil numai în condițiile din cari a răsărit lumea sgărie-norilor. Briand însuși a declarat, că plănuita federalizare e de natură pur economică, favorabilă tuturor popoarelor, fără să atingă suveranitatea națională. Dar Stresemann a făcut o palidă aluzie la noile granițe ridicate prin tratatele dela Versailles; delegatul Iugoslaviei crede că chestiunile economice cu greu se pot separa de cele politice; Anglia urmărește ținta de-a face din imperiul britanic și dominionurile sale o mare unitate economică independentă, egală în putere cu S. A. ale Americii și cu cele, eventuale, ale Europei. Ca mâine la fel se va gândi, poate, și Rusia.

Și mai presus de toate rămâne adevărul că toate planurile de pace între neamuri sunt petece de hârtie câtă vreme nu au la temelie duhul evanghelic al păcii, câtă vreme gândurile jrăției și rezolvării pacifice a conflictelor și ciocnirilor inevitabile nu izvoresc din adânci convingeri creștinești, sprijinite în suprema Dreptate și Iubire.

Totuși, cine ar putea nega că tocmai această întoarcere a spiritelor către darurile păcii creștinești a luat, după război, avânt nebănuit? Nu lucrează biserica încași mai intens decât oricând la întoarcerea spiritelor spre marile idealuri ale frățietății universale? Este posibil ca gândurile evanghelice, semănate zi cu zi în mii și mii de suflete, întărite prin acțiuni mondiale organizate direct în acest scop, să rămână infructuoase?

Și dacă necazurile, experiențele dureroase încep a convinge neamurile că și pentru binele vremelnic tot principiile lui Cristos sunt singurele bune; dacă America ne va sili, prin uriașa ei putere economică, să lăsdăm toate dușmăniile și exageratele sensibilități de suveranitate pentru a nu cădea în robia ei economică; dacă, pe deasupra, progresele fantastice ale tehnicii strivesc în goană barierele, sporind legăturile între neamuri, cine se va mai putea îndoi că marele gând al păcii și înfrățirii merge cu pași repezi spre înfrățuire?!

Un mare bine, cu care în primul rând biserica se poate mândri!

O chestie de actualitate

Starea materială a preoțimii și viața noastră religioasă — Gânduri și propuneri în legătură cu noua lege de salarizare a preoțimii

de ION RINEA, preot

II

Dacă e adevărat, că numai o preoțime cu situație materială mulțumitoare are putința de a se dedica total misiunii sale spirituale, atunci înaintea tuturor ei preoții, cari își simt și își cunosc mai bine ca ori cine altul nevoile lor arzătoare, ei au datorința să-și spună respect și convingător cuvântul, chiar în interesul bineprinceput al țamei lor, acum când li-se făurește soarta pe vremi îndelungate.

Chestiunea ajutorării preoțimii după alte norme decât cele din prezent a fost pusă pe tapet prima oară în cadrul legii armonizării salariilor, lege alcătuită de dl M. Manoilescu în 1927. Cum s'a întâmplat atunci încadrarea celorlalte categorii de funcționari ai statului, și cum aceea a preoțimii, o spunea dl V. Goldiș, pe atunci ministrul cultelor, în declarațiile făcute unui reporter al ziarului „Crucea“ din București. Dl V. Goldiș a declarat în esență următoarele: „În consiliul de miniștri, care s'a ocupat cu încadrarea tuturor categoriilor de funcționari în legea armonizării salariilor, toți miniștrii de resort au susținut cu argumente și dovezi decizive revindcărea legale ale funcționarilor dependenți de ministerele lor, în baza unor temeinice și convingătoare memorii susținute de acei funcționari constituiți în vechi și puternice asociațiuni profesionale pe regiuni și pe țară. Memoriul și delegații cari l-au prezentat vorbeau în numele zecilor sau sutelor de mii de funcționari bine organizați, iar ministrul pleda în favoarea lor cu autoritatea și puterea celui ce știe că în dosul lui stau atâtea mii de funcționari decși cu orice preț a-și croi un traiu mai omenesc. Și glasul acela s'a auzit și a fost ascultat. Singur glasul preoțimii a fost absent, fiindcă preoțimea e singura tagmă care, nefiind organizată, nu și-a putut spune cu autoritate cuvântul și dorințele ei legitime. Nefiind deci ajutat și sprijinit chiar de însaș preoțimea noastră, glasul meu, care s'a ridicat în apărarea intereselor ei, s'a pierdut fără echou. Nici unul dintre colegii mei nu m'a susținut. Consecința: Preoțimea a fost pusă pe o treaptă de salarizare inferioară.“ — Acestea le-a declarat atunci dl V. Goldiș. Cuvintele d-sale sunau ca o mustrare aspră, dar dreaptă.

Iată însă, că prin forța împrejurărilor astăzi se imbie un nou prilej să reparăm greșala trecutului. Preoțimea, care ea însaș suferă, să nu stea cu mâinile în sân și să aștepte ca să intervină și de aceasta dată în favorul ei numai P. Ven. Superioritate, purtându-i astfel de grije și de interesele ei materiale, cari o pri-

vesc numai pe ea. Nepăsarea chiar și de interesele ei materiale e dureroasă. În afară de cuvintele d-lui A. C. Albinus, inspirate de o caldă înțelegere a stării materiale a preoțimii, în „Unirea“, n'am putut ceti asupra acestei chestiuni decât un sprinten dar măhnitor articol, care-și broda supărătoarele sale ironii chiar pe acest colț de umbră al vieții noastre preoțești.

Cum își va spune preoțimea noastră cuvântul său în aceasta chestiune, — dacă va găsi cu cale să și-l spună, — nu știu. Un lucru însă trebuie să-l știm cu toții: Individul singur, prins în angrenajul uriașului mecanism al vieții moderne, va fi strivit fără milă în cele mai multe cazuri; făcând însă parte dintr'o societate cu țeluri identice, prin glasul autorizat al societății el își va putea valida drepturile cu cea mai mare probabilitate. Să cunoaștem glasul vremii. Să ne organizăm. Părerea mea este că o asociație a preoților din fiecare eparhie, constituită în cadrele legilor dictate de disciplina bisericii noastre, sub patronajul Preasfințiților episcopi, pentru discutarea amicală a tuturor problemelor ce privesc viața preotului dela sate, — ar fi adus atât bisericii cât și preoțimii și până acum numai bine.

Problema unei mai bune salarizări din partea statului socotesc, că ar trebui, mai întâi, temeinic discutată de sinoadele protopopești de toamnă mai de vreme convocate, apoi de delegații tuturor tractelor protopopești adunați în acest scop la un potrivit centru protopopesc, iar rezultatul acestor discuțiuni concretizat într'un clar și bine documentat memoriu de cătră delegații celor patru eparhii. Acest memoriu să fie apoi înaintat Preaven. Consistoad, parlamentarilor preoți și Ministrului de resort. La tot cazul preoțimea noastră trebuie să între în legătură, în chestiunea aceasta, și cu asociațiile fraților ortodocși.

Oricum: E timpul suprem să ieșim din inerția tradițională a Orientului nostru la viața, care e mișcare.

*

Problema îmbunătățirii situației materiale a preoțimei e o problemă vastă și grea. Acum vom stăru asupra laturei ei dela ordinea zilei: Putea-vom noi cere și aștepta, cu sorși de izbândă, ameliorarea sorșii noastre materiale dela stat?

De câteori s'a cerut acest lucru dela stat, ni s'a răspuns neted și invariabil: Pentru prea puțina muncă ce o depune preotul, el e destul de bine plătit.

Ei bine, să fim sinceri și să recunoaștem

că e mult adevăr în ceea ce ni-se replică. Mai toți, adică, ne mărginim la îndeplinirea prescripțiilor Liturghierului și ale Euchologiului, iar restul timpului ori îl pierdem, ori, sub presiunea nevoilor vieții, ne îndeletnicim intensiv fie cu economia, fie cu alte ocupațiuni, menite a ne aduce îmbunătățiri materiale. Despre cazul prim, nu vorbim. În cazul al doilea însă ne convingem noi înșine repede că, dacă prin mari eforturi fizice reușim să câștigăm ceva foloase materiale, la tot cazul înregistrăm în schimb o sigură și imensă pierdere pe teren spiritual-cultural. Cu adevărat: plus deficit, quam proficit. Și e firesc să fie așa, căci toate ocupațiunile ce le acceptăm din nevoie pe un teren impropriu spiritului misiunii noastre, în chip fatal ne vor smulge brusc din linia dreaptă și firească a celor 16 ani de preocupări culturale-spirituale și ne vor arunca în vâlmășagul afacerilor și treburilor materiale curente ale vieții comune, care ne va imprima atmosfera și caracterul ei. Vom ajunge, vai, în scurtă vreme poate, să nu ne prea deosebim mult de păstoriții noștri în aspirațiuni și preocupări. Poate abia avem vreme să cetim „Unirea“, neîndrăznind să amintim de vre-o carte de literatură religioasă. Iată cum în loc să ridicăm la noi masele, suntem siliți să ne coborâm noi la ele. Toate preocupările culturale și intelectuale de odinioară s'au dus repede în vânt... Și e păcat de atâta amar de școală și bătae de cap, dacă totul are acest dureros și inevitabil sfârșit...

În fața acestei stări de lucruri m'am întrebat adesea, n'ar fi oare mai bine ca, renunțând la ocupațiunile srene nouă, să ne avântăm dela început cu toată căldura sufletului pe singurul teren așa de înrudit cu misiunea noastră și așa de familiar nouă tocmai prin pregătirea ce o avem: pe terenul ridicării culturale a păstoriților noștri? Cred că aceasta este singura activitate care nu numai că nu contrazice spiritul misiunii noastre, ci din contră e chiar o parte integrantă și esențială a aceluia. Activitatea pastorală a preotului numai atunci va fi completă, numai atunci va forma un întreg armonios, așa cum pretinde timpul nostru și Mântuitorul care zice: „Mergând învățați“, când ea va fi religioso-morală și culturală.

Sunt convins că culturalizarea satelor noastre nu o vor putea face mult trâmbitatele conferințe populare cu zgomotul și retorica lor stearpă, după cari totul intră iar în normal, ci numai sfaturile așezate și îndemnurile cuminiți spuse cu dragoste zi de zi și încontinuu sătenilor noștri. Ca să aibă însă acest permanent și intim contact cu toți credincioșii săi, preotul va trebui în chip necesar să-i încadreze pe toți în felurite, vii și active societăți și reuniuni religioso-culturale, cari să le ocupe toate momentele libere. Rolul preponderant ce trebuie să-l joace aici un „Cămin cultural“ bine aranjat și condus cu tragere de inimă de preot, nu poate scăpa din vedere nimănui. Deschis în toate zilele de sărbătoare și în toate serile zilelor de lucru, atrăgător prin o simplă ceainărie (combaterea acoolismului cu fapta!) și mai ales prin un aparat de Radio, capabil de a reda în bun vorbitor marele post de emisiune din București, „Căminul cultural“ al preotului va ridica cu încetul poporul nostru sub toate raporturile.

În acest scop, însă, e neapărat de lipsă ca învățământul nostru teologic să capete o orientare hotărât și profund practică, vizând direct nevoile satelor noastre.

Activitatea aceasta bogată îi va folosi mult și preotului, întru cât îl va feri să nu cadă în atmosfera rustificată a satului și-i va da dreptul să ceară și să

aștepte o mai binemeritată îndreptare a situației lui materiale dela stat. Ergo, laboremus!

Aceasta ar fi, după mine, rezolvirea cea ideală a problemei ce am pus-o aici.

Imi dau bine seama de marile greutăți ce se pun deacurmezișul acestei fericite și ideale rezolviri a problemei, dar, știind bine că nici un lucru bun și mare nu se face fără eforturi uriașe și jertfe, supun spre meditare onorațiilor confrăți din „cura animarum“ aceste idei acum, când prin o nouă lege de salarizare ni-se pregătește altă soarte...

Pe marginea noului tip de concordate. Ocupându-se de esecelenta lucrare apărută de curând: „Le partage de Rome“ alui Pertinax, d. Ion Dimitrescu rezumă în numărul dela 31 August al ziarului „Curentul“ un capitol din cele mai interesante, cel referitor la concordate, ale acestei lucrări.

Iată cum se prezintă, prin prizma dlui Dimitrescu, păreri referitoare ale autorului:

„Caracterul primordial al acestor concordate contimporane, *) este efortul de a înlătura cu totul intrusiunea puterii politice — temporale — în recrutarea episcopatului catolic, puterea religioasă rezervându-și atât inițiativa cât și alegerea lor. „Eos libere nominat Romanus Pontifex“, proclamase codul de drept canonic promulgat în 1917; derogările la acest fundamental principiu al noii diplomații vaticane, se acordă astăzi din ce în ce mai anevoios Statelor, prin concordate. Este punctul asupra căruia Sf. Scaun înțelege să acorde cele mai avare concesiuni. Și dacă nici un altul dintre concordatele recente nu proclamă ca cel semnat de Mussolini — că „religia catolică ocupă în Stat un rang primordial, printre confesiunile legal constituite“, în schimb toate recunosc personalitatea juridică și drepturile de a poseda proprietăți funciare pentru așezămintele eclesiastice, acordând preoților cultului roman drepturi la salarii din partea Statului, precum și de a preda învățământul în școlile confesionale.

Redobândind astfel ocrotirea fiecărui Stat, fără a mai îndura vechile servituiți, puterea apostolică începe să se apropie din nou de suflete fără intermediari politici, evanghelizând noroadele dincolo și deasupra autorităților civile. Prin retrezirea spiritului misionar, prin purificarea lui de vechile veleități colonizatoare, cari tindeau să facă din trimișii Romei niște instrumente de expansiune a națiunilor cu aspirațiuni de expansiune, *autoritatea Sf. Scaun a cunoscut în ultimii ani un extraordinar spor de prestigiu prin cele mai îndepărtate unghere ale continentelor.**)* Națiunile, în diplomația Vaticanului, nu mai sunt clasificate în mari și mici, în dominante și dominate. Cu mâna sa proprie Pius XI unge 6 episcopi chinezi, în vreme ce Cardinalii Curiei înaintează în misiunile oficiale cu escorte de preoți de rasă neagră...

Liturghiile locale sunt treptat aduse la tiparul roman, grație numeroaselor seminare din diversele State concordatate, în cari doctrina pură a Romei este destăinuită neofitilor.

Și nimeni nu poate nega fecunditatea noilor discipline, menite să redea bisericii Sf. Petru o strălucire pe care i-o invidiază astăzi toate celelalte biserici ale universului“.

*) E vorba de concordatele încheiate în timpul din urmă, după războiul mondial, cu Letonia (1922), cu Bavaria (1924), cu Polonia (1925), cu Lituania (1927), cu România, Italia și Prusia (1929). N. R.

**) Sublinierile sunt ale noastre. N. R.

Raze de lumină

Impresionanta sărbătoare a congregației arhidiecezane de surori

Fără zgomot și fără reclamă, ascunsă de văltoarele răutăților omenești, tânăra noastră Congregație de Surori sporește zi cu zi în putere și viață sfântă. Dovadă prisositoare emoționanta sărbătoare desfășurată Dumineca trecută, la sărbătoarea Nașterii Preasfintei Doamnei noastre de Dumnezeu Născătoare, patrona congregațiunii, în capela, toată floră și broderie, a „Institutului Recunoștinței“. Nu mai puțin de 17 candidate au fost înveșmântate întru noițe și 24 noițe au depus voturile simple, vremelnice.

Nu se poate închipui ceva mai impresionant decât această trecere a muritorilor într'un alt plan, mai înalt și tainic, al existenței omenești. Smulgerea eroică din vârtejul lumii, a materiei, a patimilor, cufundarea generoasă în sfera celui mai înalt ideal, trezește fiorii veșniciei și în inimile cele mai nesimțitoare.

Ați văzut cu toții o capelă îngrijită de mâna delicată și sensibilitatea pie incomparabilă a călugărițelor. Închipuiți-vă această capelă îmbrăcată de mare sărbătoare, cu tot ce natura și mâna isteată poate dăruia mai frumos în floră și broderii. În liniște de mormânt, zeci de priviri — toate membrele congregației, părinți și rude, ale candidatelor, public numeros, — în aer de rugă așteptând clipa cea mare.

Așa era capela în care a intrat delegatul I. P. S. Sale pâr. mitropolit Vasile, Rvsm. prepozit și director spiritual al congregației *Jacob Popa*, însoțit de Rvsm. Ștefan Roșianu și pâr. Vasile Suciu.

Ceremonia se desfășoară, în parte, la începutul Liturghiei. Pâr. Prepozit, în numele Mitropolitului, se îndreaptă către grupul candidatelor și cu glas ferm întreabă:

„Ce-ați venit să cereți... înaintea acestui sfânt altar?”

— Veșmântul surorilor Preacuratei...

— Sunteți hotărâte să observați poruncile și regulamentul?

Și vorba cea mare cade limpede, prompt, fără șovăire: „Da, cu ajutorul Domnului, suntem hotărâte...“ — „Bine este cuvântat Dumnezeu nostru...“ — Apoi toate capetele se pleacă spre rugă. Delegatul rostește rugăciunile prescrite, ia veșmântul călugăresc și îl dă, pe rând, candidatelor: „Primește veșmântul vieții îngerești... Primește vâlul alb al miresei lui Hristos... Primește orologerul, cartea de rugă...“

Încă o rugăciune și „Mărire Ție Dumnezeu nostru...“

Intr'o scurtă cuvântare, delegatul arată ținta, rosturile și binefacerile marelui pas la care se găsesc candidatele. Vorba îi curge limpede, emoționată:

„Cu umilință profundă și recunoscând deplin nevrednicia noastră, plecăm genunchii și înălțăm gândul nostru la tronul atotputernicului Dumnezeu, aducându-i laudă și mulțumită pentru bogăția harurilor, cu care a cercetat astăzi Congregația Arhidiecezană de Surori a N. de D. și P. F. Maria.

„Încă n'a ajuns aceasta Congregație să-și serbeze jubileul de 10 ani ai existenței sale și iată astăzi avem dulcea, negrăita bucurie de a prăsnui cea mai înălțătoare sărbătoare a ei, în acest scurt interval de timp asistând la depunerea voturilor vremelnice din partea alor 24 surori noițe și înveșmântarea alor 17 candidate.

„Cuvioase și scumpe Surori în Hristos! Nu găsec cuvinte mai potrivite, cu cari să vă întâmpin cu acest fericit prilej, decât cuvintele Mântuitorului dela S. Evang. Matei

„Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri”, (Mat. 5, 12) cuvinte, cu cari Isus Hristos, Dumnezeu, și-a încheiat minunata sa cuvântare de pe munte...

„Iată, iubite Surori în Hristos, culmile înalte și luminoase de perfecțiuni creștinești, pe cari ni-le desvăluie cuvântarea de pe munte a Mântuitorului.

„Culmile aceste nu se pot ajunge, decât printr'o luptă hotărâtă și înverșunată contra lumii acesteia, contra tot ceace constituie *pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții*...

„Fericite sunteți, cuvivoase Surori, că voi puneți legământ în fața sf. altar, înaintea lui Dumnezeu, să duceți lupta aceasta în măsură eroică, în măsură ideală. Voi sunteți ostașii de elită ai lui Isus Hristos și podoaba bisericii. Voi părăsiți și lăpești toate ale lumii, pentru Hristos. Drept aceea și cununa biruinții voastre și răsplata voastră va fi deosebit de glorioasă și de bogată.

„Să nu uitați însă nici pe un moment grozava răspundere, ce aveți. Conștiente de aceasta răspundere mergeți cu încredere înainte pe calea grea a Golgotei, fiind sigure, că ea duce la biruință, la înviere...

„Să fiți adevărate mirese ale lui Isus Hristos purtând grija, ca untul de lemn al cucerniciei, pe care-l aveți astăzi, nici odată să nu se împuțineze în candelile sufletului vostru și astfel vrednice să vă faceți de cuvintele miresei vostru ceresc:

„Bucurați-vă și vă veseliți că plata voastră multă este în ceruri”.

Fiecare vorbă cade în adâncuri de suflet, trezind echouri de veșnicie. Înveșmântarea noivelor este încheiată.

Incepe s. Liturghie. Delegatul pune aceeași întăie întrebare celor 24 de noițe, cari vreau să facă voturile. — Înainte de „Sfânt ești Dumnezeu nostru...” repetă iarăși întrebarea: „Din nou vă întreb... Din voia liberă?” Și când, în lacrimile de emoție ale tuturor, cererea lor smerită se face tot mai insistentă, preotul rostește rugăciuni ferbinți. Înaintea Domnului de față în chivot insistă iarăși: „De bună voie vă apropiați la depunerea voturilor?” Și când răspunsul este invariabil, hotărât: „Așa...” le admite la vot. Toate deodată, cu inimi tremurând, rostesc formula: „Promit și fac vot unuia Dumnezeu...” Pe rând, apoi, preotul delegat le dă vâul negru, crucea Domnului ca să poarte cu răbdare jugul Lui, inelul, mărturie a credinții și iubirii. Rugăciuni și binecuvântare încheie și acest act de solemnitate și duloșie ce nu se poate scrie.

Icoana capelei împodobite, glasul rugăciunilor din altă lume te urmăresc și în culoarele școlii, afară în stradă. Abia atunci începi a-ți da seama, că alături de desăvârșirea sufletească, surorile Preacuratei desfășoară o muncă din cele mai grele și binecuvântate, în folosul tuturor. Le așteaptă sanatoriu de tuberculoși din Geoagiu și Aiud, cel de chirurgie din Craiova, căminul studenților din Cluj, grija școlilor de fete din Blaj ș. a.

Și cererile sporesc într'una la conducerea congregației: se cer surori pretutindeni, la spitale mai ales. Nici cu rândurile admirabil sporite în această zi minunată, nu vor putea face față tuturor cererilor.

Semn bun acesta. Și pentru mânăstire: dovadă de înflorire, și pentru neamul nostru, care știe aprecia minunata misiune și devotamentul fără seamăn al miresei lui Hristos.

Înainte, cu Dumnezeu! Aiături de scutul Preacuratei, sprijinul înțelegător al bisericii nu va lipsi!

Din durerile noastre

Facem loc cu plăcere șirelor duioase de mai jos, în interesul cauzei pe care vreau să o servească. Într-adevăr, mișcarea deosebit de vie ce se pornise nu demult pentru vindecarea marelui dureri și răspunderi ce apasă asupra noastră a tuturor: soarta jalnică a văduvelor și orfanilor de preoți, pare a se fi îpotmoliit deodată, fără să fi adus rezultatul dorit. De ce?

E păcat strigător la cer să ne oprim la mijlocul drumului! Sosită dela marginea unui mormânt proaspăt închis, stropită cu lacrimi calde de orfani, scrisoarea aceasta va fi, sperăm, un nou indemn la stăruință pentru înfăptuirea gândului care ne muncește de atâta vreme.

Din tristul prilej al morții neuitatului meu soț *George Groza*, fost preot în Doh, județul Sălaj, societatea de ajutorare a văduvelor și orfanilor de preoți „*Familiiile Preoților Decedați*” din *Șimleul-Silvaniei* cu ziua de 19 August mi-a asignat ajutorul statutar de 60.000 Lei (șeazezeci mii Lei) spese de înmormântare, ca prima mângâiere lângă trupul rece al unui fost membru al ei, asigurându-mă că dela prima Ianuarie anul viitor imi va asigna și pensia regulată, atât pentru mine cât și pentru cei 5 orfani ai mei.

Sentimentele mele de caldă recunoștință atât față de întemietorii cât și față de conducătorii de azi ai acestei societăți cu adevărat caritative, mă îndeamnă ca și pe această cale publică să le aduc bine simțitele mele mulțumiri. Seara și dimineața, după obiceiurile rugăciunii, nu încetăm și nu vom înceta, eu și cei 5 orfani ai mei, a ne înălța inimile spre ceruri, rugând pe Ocrotitorul văduvelor și orfanilor să verse roua binecuvântării sale asupra activității acestei societăți care, fără mult șgomot dar cu multă răvnă, lucrează la ameliorarea sorții celor mai uitate ființe din lume, a văduvelor și orfanilor de preoți.

În cumplita criză financiară de azi, ce aș fi făcut și ce m-aș face cu cei cinci orfani nevinovați, dacă umila dar de Dumnezeu binecuvântata societate „*Familiiile Preoților Decedați*” nu ar veghea asupra viitorului nostru, care ni se arată atât de întunecat? Și ce ați face și voi, surori de suferințe, preotese și fii de preoți, pe cari — ferească Dumnezeu! — vă poate ajunge soarta mea?

De aceea, surori preotese, cu tot dragul sufletului meu vă indemn, că decumva soții voștri nu s'au înscris de membri la această societate, să-i treziți din nepăsarea tradițională. Aveți chiar dreptul și datorința să-i siliți a se îngriji de viitorul vostru, a familiilor lor, înseriindu-se membri la societatea aceasta care, ca orice altă societate, numai așa se poate întări dacă are cât mai mulți membri. Este cea mai bună asigurare pentru voi și pentru fiii voștri!

Terezia Groza n. Filep
preoteasă văduvă.

Alarmă fără motiv și judecată fără temei. Nu de mult a văzut lumina zilei un „memorandum” clandestin, cuprinzând o propunere francă de unire a Românilor ortodocși cu Roma. — În cursul aceleiași săptămâni s'a întâmplat să apară la „Presa bună” din Iași o broșurică a dnei Jurgea-Negrilești: „Români și Ortodocși”, stând în serviciul aceleiași idei.

Regretăm că nu cunoaștem nici una din aceste publicațiuni și, în consecință, nu ne putem spune părerea asupra lor.

Le cunoaște însă bine atât d. Nichifor Crainic, cât și d. Nae Ionescu.

Și judecata lor e zdrobitoare. Memorandumul este „idiot”, „conceput absurd de o minte care judecă cu susul în jos, e nul prin propria ineptie”. Broșurica pomenită este „inestetică” și „ca valoare spirituală, nulă”. (V. „Cuvântul” din 8 Sept. și „Curentul” din 4 și 8 Sept.)

Nu discutăm temeinicia și obiectivitatea

acestor judecăți. N'ar fi minune să aibă perfectă dreptate. Câte publicații „idiotice” și „stupide” nu apar zilnic. Cine-și bate capul cu ele?! — Ciudate sunt însă comentariile brodate de cei doi protagoniști ai ortodoxiei pe marginea acestor publicațiuni.

Mai întâi se alarmează. Văd în ele o „recrudescență a propagandei papistase” o „ofensivă a proselitismului catolic”. — Ei și? Să zicem că a început ofensiva catolică. E o vină? Dacă ea lucrează loial, cercând să convingă, să câștige sufletele cu puterea argumentelor spirituale, cine poate avea o vorbă împotriva? D. Crainic și N. Ionescu nu fac și ei continuă propadandă de idei, nu dau zilnic noi asalturi judecății cititorilor?

„Precum ne-am pronunțat împotriva unui proselitism ortodox forțat și șgomotos, tot astfel ne pronunțăm hotărât contra unui prozelitism catolic”. (Observați nuanța: prozelitismul ortodox e condamnabil numai când e „forțat și șgomotos”, cel catolic, în general și necondiționat.) — Îscălim partea întâi, pentru toată lumea. „Forțat și șgomotos”, cu arme iloiale, altele decât cele ale convingerii sufletești, orice propagandă e crimă.

Dar din capul locului nu poate fi vorba de o „ofensivă a catolicismului”. Două tipărituri răslețe, particulare, se chiamă „ofensivă”? Și încă: „a catolicismului”? Cum s'o fi numind în acest caz tot ceea ce scrie și face ortodoxia împotriva noastră? Și ce să zicem de „argumentele” nu numai stupide, ci conștient false cu cari cearcă să distrugă „nația”?

D. Crainic merge mai departe. Judecă, în baza celor două tipărituri, întreg catolicismul, și, în special, biserica unită —, ne-ar plăcea să știm pe ce temei o găsește vinovată de publicarea memorandumului? — care se prezintă într'o „fioroasă mizerie intelectuală”. — Tot dânsul însă, peste câteva zile socoate propaganda catolică: „atât de probată, profund pregătită sub toate raporturile” și caută îngrijorat „frontul ortodox” care să-i stea în față!

Am putea spune multe despre astfel de logică și așa judecăți renunțăm. — Ținem să liniștim însă ortodoxia alarmată. Ofensiva catolică nu a început. Avem nevoie de pace și liniște. — Dacă va începe vreodată, va lucra cu arme iloiale, creștinești și... inteligente.

Atât cerem și pentru noi și nimic mai mult.

După nouă luni

Sub acest titlu citim în „Neamul Românesc”, următorea judecată cuprinzătoare a dlui *N. Iorga*:

Sunt nouă luni de când guvernează național-țărăniștii, adevă, înainte de toate d. Maniu.

Opera îndeplinită în acest timp poate fi judecată în multe feluri, după ideile de la care pleacă fiecare, după sentimentele care-l însuflețesc, după interesele pe care le servește.

Două lucruri însemnate se desfac dintr'însa.

Întâiu o netăgăduită dorință de a face ceva, de a înoi, de a deschide drumuri. E așa de mare acest câștig în marasmul de până ieri încât multe și grele păcate, ca și atâtea nevinovate rătăcirii, se pot ierta.

Dar și mai important e faptul că, în ciuda asigurărilor liberalilor, care luaseră în stăpânire mintea nobilului rege Ferdinand, se dovedește că nu numai liberalii și nu numai cu ajutorul liberalilor se poate guverna în România.

De aceia mă bucur că după nouă luni, d. Maniu e la locul său.

E pentru mine, și o oarecare revanșă pentru „izgonirea” din 1920.

N. Iorga.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Andrei Radeș* adm. parohial la Dridif, iar pe pâr. *Ioan Balan* adm. parohial la Biertan.

Alegerea dela Dâmbovița. Ministerul de interne a publicat rezultatul definitiv al alegerii dela Dâmbovița. Din 62,929 alegători înscriși, au votat 50,840. Candidatul național-țărănist d. I. Petrovici, obținând sdrobotitoarea majoritate de 37,760 voturi, a fost declarat ales. Viticultorul I. Anastasiu a avut 7953 voturi, iar Dr. Scurtopol, cu toată zdroaba dlui Lupu, abia 2891 voturi. — Totuși te pomeni că anumite organe de presă vor pune și pe aceste cifre concluzia invariabilă: guvernul și-a pierdut popularitatea!

Statistica necinstei. Campania pornită de guvernul Maniu împotriva necinstei și corupției din viața publică, a mai găsit o armă ingenioasă. D. Virgil Madgearu a dispus la ministerul de finanțe să se întocmească un tablou amănunțit al tuturor fraudelor săvârșite cu banii statului dela războiu încoace. Tabloul va cuprinde numele defraudatorilor, sumele defraudate și împrejurările crimei. Tabloul va fi dat publicității. Măsura este cât se poate de bună. Ar trebui însă generalizată la toate ministerele. Și încă ceva: pe tablou trecute și sacțiunile cari au urmat. Se va vedea atunci, că acestea au fost așa de rari și așa de mici, încât se pot socoti adevărată primă de încurajare pentru defraudatori.

Locale. Dumineca viitoare, a doua după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Octavian Modorcea*, profesor la liceul de băieți.

— Dumineca trecută s'a ținut, în localul școlii primare din loc, o importantă întrunire cooperatistă. În fața reprezentanților a peste 30 unități cooperative din jud. Mureș și Târnava-Mică, au vorbit despre însemnătatea mișcării cooperative, căile și mijloacele de întărire a ei dd. Gr. Mladenatz, secretarul general al oficiului național al cooperației, I. Modrigan, directorul federalei «Zorile» din Ludoș, subinspector I. Codreanu și inspector general Gh. Constantinescu. După discuțiuni interesante, la cari au luat parte mulți din cei de față, s'a hotărât înființarea cercului cooperatist «Blajul», sub președinția Rvsm. Ștefan Roșianu, având de secretar pe d. Toma Cociș. Urâm noului cerc, care sporește norocos numărul însemnat al organizațiilor noastre de interes obștesc, muncă rodnică întru răspândirea și dezvoltarea marelui gând al cooperației.

— Aflăm cu multă bucurie că păduricea

«Bercul» va ajunge, în sfârșit, la destinațiunea pe care i-o dăduse și pâr. mitropolit Vasile: loc de plimbare și recreare pentru cetățenii înecați în norii de praf ai străzilor noastre și, mai ales, pentru lumea școlarilor noștri cari au atâta nevoie de aer și liniște. Ministerul domeniilor, în a cărui stăpânire se aflau cele 16 jug. de pădure expropriate dela mitropolie, a dispus să fie vândute comunei politice Blaj, pe un preț convenabil, cu destinația expresă de-a servi scopul mai sus pomenit. Lucrările de transcriere sunt în curs și în curând primăria va putea începe amenajările necesare, pe cari le plănuiește de pe acum. În felul acesta, din bunăvoința ministerului și prin străduințele conducătorilor de azi ai primăriei, vom avea o admirabilă grădină publică, cu atât mai necesară, cu cât inconștiența fostului consiliu comunal ne-a lipsit și de modesta «alee», cedată viitoarei biserici ortodoxe.

Concurs la parohii. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 30 Septembrie c. concurs la parohiile: *Spătac* (prot. Blaj), *Uioara de sus* (prot. Mureș—Uioara), *Vaida-Recea* (vicariatul Făgăraș) și *Ibănești* (protop. Reghin).

Nou orar în școlile secundare. Experiența făcută cu orarul Anghelescu în școlile secundare, cu ora de 60 minute, înainte și după masă, a îndemnat ministerul instrucțiunii să revină la vechiul orar, pe jumătăți de zi. Cu titlu de experiență, în anul școlar 1929—30, școlile secundare vor ține câte cinci lecțiuni consecutive, de câte 50 minute. Intre cursuri recreație de câte 10 minute, iar după lecțiunea 3 și 4 de câte 20 minute.

Moartea bacșișului. Hotărît lucru: începem a ne civiliza. Ministerul de finanțe, cel mai interesat în cauză, a deschis lupta împotriva acelei rușini naționale care, mai mult ca oricare alt neajuns al vieții noastre publice, ne discredita în fața străinilor: bacșișul. Mai întâi la vămi, unde domnia lui tradițională nu cunoștea margini. Măsuri severe de control se pun în mișcare, inspecții inopinate, sancțiuni drastice pentru vinovați. Și pentru a se asigura eficacitatea acestor dispozițiuni, inspectorii vamali sunt făcuți răspunzători pentru curmarea nenorocitei situațiuni de azi. — De-ar fi într'un ceas bun!

Cadastrarea țării. Se pregătește o nouă lucrare, de mare importanță: cadastrarea țării. În acest scop va fi invitat în țară expertul în fotografie aeriană Ruessy, cu care d. Virgil Madgearu va avea o convorbire la Paris, în acest scop. Expertul francez va veni în curând și va organiza, cu ajutorul aviației, cadastrarea generală a țării.

† **Georgete Popu**, tatăl profesorului Ioan Popu-Câmpeanu — căruia îi transmitem și pe

această cale condoleațele noastre —, s'a stins în Sâmboleni (Sâmbotelec), la 23 August c. în anul 72 al vieții sale de cinstită și rodnică muncă gospodărească. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii”

S. Ardușat. Privitor la cursul de cantori încă nu s'au luat hotăriri definitive. Urmăriți «Unirea» care, la timpul său, va publica și data și condițiunile de primire.

«Universul» București. Grijă ce poartă redactorul dv. bisericii noastre este deosebit de înduioșătoare. Totuși îl rugăm să ne slăbească cu dragostea. Mai întâi fiindcă este deconcertantă: nu se potrivește în coloanele dv. unde de obicei suntem altfel tratați. Apoi inutilă. După chiar mărturia lui, nu numai că ne știm apăra singuri, dar facem, afirmative, chiar mai mult decât ar dori cei de un gând cu el. În urmă, hipersensibilitatea lui uniată ar trebui să se sprijine pe o reală cunoaștere a chestiunii, cu riscul, în caz contrar, de a-și pierde dreptul a se mai amesteca în cauzele... sfinților. Or, tocmai acesta e cazul. Căci, ce legătură este între sfințenia vieții cuiva și un act administrativ făcut cu bunăcredință? Și când a ordonat Pius X ca în bisericile românești, chiar în cele trecute la Hajdudorogh, să se slujească ungurește, limbă pe care a oprit-o sever dela slujbele sfințe?! Și de unde scoate adorabila informație, că Români smulși de sub autoritatea Mitropolitului din Blaj prin bulla «Christifideles», și astăzi sunt în aceeași umilitoare și păcătoasă situație?! De prieteni cari ne apără astfel, să ne ferească Dumnezeu. În propriul lor interes însă le amintim vechiul adagiu: ne sutor ultra crepidam!

B. Sighet. Aveți răbdare. Nu s'a luat încă hotărâre definitivă în privința sediului noii episcopii. E sigur însă că singure interesele bisericesti ale parohiei vor fi luate în seamă. Orice alte considerente dispar. — În ce privește combinațiile privitoare la persoana viitorului episcop, ele sunt produsul unor fantezii neastâmpărate. Unele chiar de prost gust. Cum e, de pildă, cea mai nouă, privitoare la viitorul cardinal al bisericii noastre. Astfel de născociri supără în primul rând pe aceia cărora par a voi să le fie folositoare.

CLOPOTE

în cea mai bună calitate.
Turnătorie de clopote.

Uzinele Metalurgice S. P. A.
TIMIȘOARA IV. Str. Andrei Mureșanu Nr. 3.
(568) 1-4. Telefon 23-42.

FLEGLER

Intreprindere de tapetărie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rațiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapetărie, asortiment din cele mai bogate
Intreprinde renovări, în stil, de biserici și castele; văpsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.
Execută, pe răspundere, stârpări de insecte.
Devize gratuite! — Comande din provincie se aranjează în condițiile cele mai favorabile

16-7

La filiala din Cluj, Calea Regele Ferdinand 13
a firmei

GROMEN și HERBERT

Vă puteți prevedea cu țesături, postavuri și învelitoare de toamnă și iarnă,
cu prețuri foarte scăzute.

O mare catitate de stofă am scăzut-o dela 620 Lei la 380 Lei și dela 720 Lei la 450 Lei

Mare alegere în postavuri netede și cu modele

Secție deosebită și foarte bogată de

covoare persane de mașină

(682) 1-2